

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਬੁਲਟ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ (33)

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 10 ਦੇ 1954

ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (*V of 1861*)—ਸੈਕਸ਼ਨ 7—ਬੁਲੇ 16-24(ix)- ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
ਦਾ ਐਕਟ 1.935—ਧਾਰਾ 240(2) ਅਤੇ (3) ਅਤੇ 243—ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਦਰਜੇ— ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ —ਧਾਰਾ 240 (2) ਅਤੇ 3, ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਰੈਂਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ

1955

Sept, ?M

(1) 99 ਓਕਲਾ 150

- (2) 22 ਐਲ. ਐਡ. 840
- (3) 20 ਐਲ. ਐਡ. 272
- (4) 17 ਐਲ. ਐਡ. 273

ਜਾਂ ਧਾਰਾ 243--1949 ਦਾ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 124, 22 ਸਤੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ —ਕੀ ਅਧਿਕਾਰਤ—ਭਾਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ 'ਤੇ—ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24(ix)- ਦੇ ਉਪਬੰਧ—ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 240(2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935, ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਬਾਈ ਆਰਡਰ, ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ. 12, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ -
ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ਼ th? ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ 1949 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸੀ, ਇਹ ਭਾਵ, ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1935 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਿਛੇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ-

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 16.24(ix) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੰਨੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਗਰੀਵ ਐਡ ਪਾਰਟੀ > ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਆਨੰਦ (1), ਅਤੇ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ; ਵੈਂਕਟ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ (3), ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

- (1) ਏਆਈਆਰ 1949 ਪੀਸੀ. 112
- (2) (1952) 54 PLR 247
- (3) ਅਜਾ. 1937 ਪੀਸੀ 31

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਈ, ਐਮ. ਲੈਲ (1), ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ (2), ਪੀ- ਜੋਸਫ ਜੌਨ ਬਨਾਮ ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ ਕੋਚੀਨ ਰਾਜ (3), ਅਤੇ ਨੰਬਰ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (4), 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਸਿਤੀ 5 ਜੂਨ, 71954 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਪਰਸ਼ਾਦ ਮਾਥੁਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਇਹ ਅਪੀਲ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਬ-ਐਕਸ ਆਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ 2 ਅਗਸਤ ਦੇ ਹੁਕਮ,

- * 1949, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਦਿੱਲੀ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਜੇ ਵੀ ਦੇਹੀ ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪੋਸਟ.

ਮੁਦਈ 1939 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1946 ਵਿਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 21 ਮਾਰਚ, 1948 ਨੂੰ, ਉਹ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੋਹਰੀਰ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। 400 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਜੋਂ 100-100 ਰੁਪਏ।

- (1) ਐਲਆਰ 1948 ਪੀਸੀ. 121
- (2) AIR 1954 Sc 245
- (3) AIR 1955 SC 160
- (4) ਏਆਈਆਰ 1953 ਪੰਜਾਬ 137

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਹਰਨਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਬਚਾਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਉਸਦੇ ਟਰਾਊਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ * ", " ਹਰਨਰਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਸ਼ਿਵ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੇਬ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ

ਤੱਕ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ 29 ਜੂਨ, 1948 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਪਰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 17 ਅਗਸਤ, 1948 ਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ , 29 ਅਗਸਤ, 1948 ਨੂੰ, ਦੁਆਰਾ, 21 ਮਾਰਚ, 1948 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। Bnaua, Ponce ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ueim. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਨਵਰੀ, 1949 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੁਦਰਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੰਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਨੋਟ. 23 ਫਰਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਆਰਮਡ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾਸ, ਐਡਜੂਟੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ ਆਰਮਡ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਦਿੱਲੀ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਨਿਯਮ 16.3 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਸੀ. ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ ਸਮਝਾ ਕੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਮੁਦਈ ਨੂੰ 6 ਜੂਨ, 1949 ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ 7 ਜੂਨ, 1949 ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ 5 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਜੇ. ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ।

ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 7 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸ ਟੇਬਲ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਦਿੱਲੀ, ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਲਾਪਰਵਾਹ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 16 ਜੁਲਾਈ, 1949, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 16) ਅਤੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ' ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ. 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੇ। ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨੇ 2 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ

5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਨੇ 14 ਦਸੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ-

- (1) ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਬੀਪ ਕੀਤਾ ਸੀ

Union of India
v.
Pritam Singh
Bishan Narain,
J.

ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 1G.3(1) ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ;

(2) ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ > ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬਾਈ ਆਰਡਰ ਨੰ. 1949 ਦਾ 124; ਅਤੇ

(3) ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲਿਸ, ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਭਾਟੀਆ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 4 ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240(3) ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (1861 ਦਾ ਐਕਟ V) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਾਂਗਾ। ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਦਾ -

ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ

“(1) ਕੀ ਅਪਰਾਧੀ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.3(d) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਦੋਸ਼ ਉੱਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ?”

ਨਿਯਮ 16.3(1)(d) ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

"ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਸੀ। ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ 400 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪੈਂਟ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਲੁਕ-ਛਿਪ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ 4 ਰੁਪਏ ਦੇ ਚਾਰ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। 100 ਹਰ ਉਸ ਦੀ ਪੈਂਟ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਾਂ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪਲੇਨ ਬਨਾਮ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ। ਅਗਲਾ ਅੰਕ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾਸ ਦੀ 'ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਦੂਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦਾਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਸੀ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.3 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਵੈਧ ਜਾਂਚ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਗਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਭਾਟੀਆ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਬਹਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਭਾਟੀਆ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ- ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਹੁਣ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ੍ਰੀ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 7 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਬਨਾਮ *ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰੇ। ਸ੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ, ਜੇ. 1949 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਅਗਸਤ, 1949, ਸ੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, 1935, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਹੀ

ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 240 ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ "ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ" 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 240 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੇਰ ਨਾਲ ਹਨ।' ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਰੈਂਕ ਸੀ। ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਆਨੰਦ (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ (2) ਅਤੇ (3) ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡੋਮਿਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

(1) ਏਆਈਆਰ 1949 ਪੀਸੀ. 112

(2) (1952) 54 PLR 247

ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ ਉਥੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ- ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਣਕਿਆਸੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ- ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 24[^] ਉਪ ਧਾਰਾ (3) j. ਐਕਟ। ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24(h) ਹੈ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ 22 ਸਤੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 124 ਆਫ 1949" (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ? 12) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ " ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ-

"ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ, ਖੋਜ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ - ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗੀ ਫਾਈਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (ਆਈਆਰ) ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਵੀ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਆਰ-ਯੂਲ 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। 1935 ਐਕਟ ਦੇ ਮੈਨ ਡੇਟਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਨਾਲ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅਕਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਬਿਸਟੀਅਨ ਨਰਾਇਣ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 12, ਨੂੰ ਜੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ ਹੋਣਾ।

(ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ਼ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ 1949 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਖੁੰਝ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ-ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸੀ, ਭਾਵ, ਇਹ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7, ਇਹ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਨਰਾਇਣ ਆਨੰਦ (1) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 12, ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 12, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (h?) ਦੇ

ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ

(1) ਏਆਈਆਰ 1949 ਪੀਸੀ 112

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ- “ ਮੈਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ , •x .

_____ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਰਫ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਪੱਖੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜੇ. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵੈਕਟ *ਰਾਓ* ਬਨਾਮ *ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ* (1), ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਵੈਕਟਾ ਰੈਪ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ , ਪ੍ਰਵੀ ਕੌਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 96-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਭਾਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਧਾਰਾ 96-ਬੀ (5) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। 1919 ਐਕਟ ਦੇ. ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ 1919 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਲਟ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੀ ਕੌਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਐਮ. ਲੇਲ (2) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਵਾਜਬ ਮੌਕੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਹੁਣ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ - ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1935 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 243 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ (1861 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. V) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

a) A IR, 1937 PC. 31
2) AIR 1948 PC 121

ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ¹* ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ * * * ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਰਖਾਸਤ, ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ^੧* ਜਾਂ ਉਪ- ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਓ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਜੀਜੇ ਸ਼ਾਨ ਨਰਾਇਣ ਆਪਣੇ ਜੇ. ਡਿਊਟੀ, ਜਾਂ

ਉਸੇ ਲਈ ਅਯੋਗ *

ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ

ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (ix) ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ

ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ

ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਆਈਵਾਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ (1)। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (ix) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿਚ ਕਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। , ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ- * * *

ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

Union of India
v.
Pritam Singh
Bishan Narain,
J.

ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ , ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਰੈੱਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜੋ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, v ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗਾ, ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। * * * * *

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਾਫ਼ੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਭਾਰਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਈ. ਐਮ. ਲੇਲ (1) ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 240 ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। 1935 ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀ. ਜ਼ੋਸਫ ਜੌਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ ਕੋਚੀਨ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਧਾਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1948 ਪੀਸੀ 121

(2) ਏ.ਜ਼.ਆਰ. 1955 SC 160

ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ' •
ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ^{ਬਿਸ਼ਨ} ਨਰਾਇਣ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੇ. ਆਈ.ਐਮ. ਲੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੀ. ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 16 ਜੁਲਾਈ 1949 ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ. 16 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨੋਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

“ਤੁਸੀਂ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਆਏ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੈਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕੇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ - ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 1949 ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 124 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ. 12) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਫਾਰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

ਜੇ. ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ' 2 ਅਗਸਤ 1949 ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਸਭ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਹੀਂ

ਹੁਣ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। * ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੋਰ ਕਥਿਤ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਸਟੈਚੂ ਟੋਰੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ *ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ "ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਸੀਪੀ*®* ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਰ ਇਹ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੇ.

ਲੋੜੀਂਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਨਰਗਠਨ "ਪਦਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

ਫਿਰ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ * ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਦਈ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 25 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਆ ਰਾਮ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ Fnomrv ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੜ-ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਨਰੋਸ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੁਰਨੋਜ਼ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, nlamt'^ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ

ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ @* ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਟੀ

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਇਹਨਾਂ ਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

“ਇਹ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ * * *।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ।

ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੌਬਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311(2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੌਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.24 (ਆਈਆਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਾਏ ਝਗੜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ